18. De volksverzekeringen

Opgave 18.1

1. In volksverzekeringen en werknemersverzekeringen.
2. Uitgezonderd van de AOW-verzekering zijn:
   - AOW-gerechtigden (2026: vanaf 67 jaar);
   - Nederlanders die in het buitenland wonen en een uitkering hebben (Anw, AOW, WAO, Wajong, WAZ, WIA, Wamil of invaliditeitspensioen van de overheid);
   - Nederlanders die in Nederland wonen maar ten minste 3 maanden in het buitenland werken (Vaak blijft men toch verzekerd als de werkgever in Nederland gevestigd is);
   - Nederlanders die in Nederland wonen maar hier werken voor een volkenrechtelijke organisatie en via die organisatie voldoende verzekerd zijn.
3. Op de dag waarop iemand 67 jaar wordt (2026).
4. Deze ontvangt voor zichzelf 50% van het netto referentieminimummaandloon en daarnaast een toeslag van eveneens 50% van het netto referentieminimummaandloon. Hierop worden eventuele inkomsten uit uitkering van de partner volledig gekort en inkomsten uit arbeid van de partner gedeeltelijk. Bij een hoger gezinsinkomen vindt korting van 10% plaats op de partnertoeslag. Let op: per 2015 is deze 50% toeslag vervallen voor nieuwe AOW'ers met een jongere partner.
5. De overledene moet verzekerd geweest zijn voor de Anw. De nabestaande moet de zorg voor een kind onder de 18 jaar hebben (of zwanger zijn) of voor ten minste 45% arbeidsongeschikt zijn.
6. Een Anw-wezenuitkering wordt uitgekeerd als beide ouders overleden zijn. De uitkering is gebaseerd op de leeftijd van het kind. De drie leeftijdsgroepen zijn: 0-9 jaar, 10-15 jaar en 16-20 jaar.
7. Voor de volgende drie groepen kinderen van 16 of 17 jaar bestaat recht op AKW:
   - kinderen die een startkwalificatie hebben;
   - kinderen die nog geen startkwalificatie hebben maar overdag naar school gaan;
   - kinderen die door ziekte of handicap geen opleiding volgen (die vrijgesteld zijn van de startkwalificatie).

Opgave 18.2

1. Het verzekeren van alle ingezetenen (het hele volk).
2. Hiermee bereikt hij dat er later geen korting op zijn AOW-uitkering wordt toegepast in verband met niet-verzekerde jaren.
3. Een alleenstaande ongehuwde ontvangt een AOW-uitkering ter hoogte van 70% van het netto referentieminimummaandloon.
4. Dat geldt effectief voor degene die op of na 1 april 2015 de AOW-leeftijd bereikt (en dus is geboren na 31 december 1949), de regeling partnertoeslag is per 1 januari 2015 vervallen.
5. Dat is het geval in deze twee situaties:
   - Als de Anw-verzekerde overleden is binnen 1 jaar na het huwelijk, het geregistreerd partnerschap of de datum van aanvang van het samenwonen en het overlijden redelijkerwijs te verwachten was.
   - Als de Anw-verzekerde overleden is binnen 1 jaar na aanvang van de verzekering én het overlijden redelijkerwijs te verwachten was. Met aanvang verzekering wordt bedoeld: het in Nederland komen wonen of werken.
6. Een Anw-uitkering wordt beëindigd:
   - als betrokkene niet meer tot de doelgroep behoort (dus geen kind onder 18 jaar meer in het huishouden of niet langer minstens 45% arbeidsongeschikt);
   - bij het bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd;
   - vanaf de maand nadat de nabestaande hertrouwt of gaat samenwonen;
   - vanaf de dag dat de nabestaande niet meer in Nederland, de Europese Unie of een verdragsland woont.

© Convoy Uitgevers

7. Het geven van een financiële tegemoetkoming aan ouders en verzorgers van kinderen.
8. Enkelvoudige kinderbijslag is de meest voorkomende situatie. Deze wordt door de ouders ontvangen als een kind ‘in belangrijke mate’ wordt onderhouden.
   In twee gevallen is er recht op dubbele kinderbijslag:
   - Het kind is tussen 3 en 18 jaar, woont thuis en heeft een CIZ-indicatie voor intensieve zorg.
   - Het kind is uitwonend en wordt 'grotendeels' onderhouden.

Opgave 18.3
1. Het verzekeren van de hele bevolking van Nederland tegen de financiële gevolgen van ouderdom.
2. Als iemand vanuit het buitenland in Nederland komt en nog nooit verzekerd was voor de AOW, kunnen de ontbrekende verzekeringsjaren worden ingekocht. Aanmelding moet binnen 10 jaar plaatsvinden bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
3. Een ongehuwde met een kind jonger dan 18 jaar ontvangt een AOW-uitkering van 70% van het netto referentieminimummaandloon. (Daarnaast heeft hij recht op extra kindgebonden budget, de zogenoemde alleenstaande-ouderkop).
4. Voor elk niet-verzekerd jaar van de mogelijke 50 jaar wordt 2% korting toegepast op de AOW-uitkering. In dit voorbeeld is dus niet 50 x 2% = 100% AOW opgebouwd, maar 45 x 2% = 90%. De korting op de AOW-uitkering bedraagt 5 x 2% = 10%.
5. De nabestaanden ontvangen direct na het overlijden van een AOW-gerechtigde belasting- en premievrij een AOW-uitkering van een maand.
6. Een Anw-nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het netto referentieminimummaandloon. (Zolang er een kind onder de 18 jaar tot het huishouden behoort, heeft de weduwe of weduwnaar recht op extra kindgebonden budget.) Eventuele uitkeringen worden volledig in mindering gebracht. Inkomsten uit arbeid worden gedeeltelijk in mindering gebracht.
7. De AKW onderscheidt tot 15 jaar:
   - kinderen die tot het huishouden behoren;
   - kinderen die niet tot het huishouden behoren en voor wie de verzekerde voldoet aan de zogenoemde 'onderhoudseis’.

Opgave 18.4
1. Antwoord c.
2. Antwoord a, c en d.
3. Antwoord a.
4. Antwoord d.
5. Antwoord d.
6. Antwoord a.
7. Antwoord b en c.

Opgave 18.5
1. Antwoord c.
2. Antwoord b.
3. Antwoord d.
4. Antwoord a en c.
5. Antwoord c en d.
6. Antwoord a en b.

© Convoy Uitgevers

Opgave 18.6

1.

	Verzekerd voor AOW	**Niet verzekerd voor AOW**
Amerikaan die op de Amerikaanse ambassade in Den Haag werkt		x
Bulgaar onder de AOW-leeftijd die Nederlands ingezetene is	x	
Fransman die in Nederland in loondienst werkt	x	
Nederlander die in het buitenland voor het Rode Kruis werkt	x	
Nederlander die in het buitenland woont met een Wajong-uitkering		x
Pool die in Nederland werkt met een Poolse detacheringsverklaring		x
80-jarige geboren en getogen Nederlander		x

2.

	Voor AOW gelijkgesteld met gehuwden	**Voor AOW niet gelijkgesteld met gehuwden**
Duurzaam gescheiden echtgenoten		x
Geregistreerd partners	x	
Meer dan twee meerderjarige personen in één woning		x
Niet-gehuwden die hun eigen woning aanhouden		x
Niet-gehuwden met een gezamenlijke huishouding	x	

Opgave 18.7

1. Ed v.d. Anker heeft als samenwonende AOW'er recht op 50% van het netto referentieminimummaandloon aan AOW.
2. Mirjam Coenraads heeft als alleenstaande AOW'er recht op een AOW-uitkering van 70% van het netto referentieminimummaandloon.
3. Peter van Driel heeft als ongehuwde AOW'er met een kind jonger dan 18 jaar heeft recht op een AOW-uitkering van 70% van het netto referentieminimummaandloon. (Daarnaast heeft hij recht op extra kindgebonden budget, de zogenoemde alleenstaande-ouderkop).
4. Mirjam Coenraads heeft geen recht op een Anw-uitkering omdat zij recht heeft op een AOW-uitkering.
5. Voor de kinderen van Peter van Driel bestaat geen recht op een wezenuitkering op grond van de Anw. Zij zijn geen wees, maar halfwees. Eric is ouder dan 18 jaar. Chantal is jonger dan 18 jaar, maar haar vader Peter ontvangt voor haar extra kindgebonden budget (de zogenoemde alleenstaande-ouderkop).

Opgave 18.8

1. Gerrit heeft recht op een AOW-uitkering ter hoogte van 50% van het netto referentieminimummaandloon.
2. Voor zijn jongere partner heeft Gerrit recht op een AOW-toeslag van 50% van het referentieminimummaandloon. Hij had namelijk vóór 1 april 2015 al recht op AOW.
3. De uitkering die Karin ontvangt, komt volledig in mindering op de AOW-toeslag. Vanwege de hoogte van de WAO-uitkering (€ 1.200) wordt de toeslag op de AOW-uitkering in het geheel niet uitbetaald.

© Convoy Uitgevers

4. Bij Debby gaat het niet om een uitkering, maar om inkomsten uit arbeid. Hiervan is 15% van het bruto referentieminimummaandloon vrijgesteld en nog 1/3 van de inkomsten die daarboven uitstijgen. 15% van het bruto referentieminimummaandloon betekent een vrijstelling van € 344,16 (januari 2026). Van de hogere inkomsten (€ 105,84) is nog 1/3 deel vrijgesteld, dit is € 35,28. De totale vrijstelling is dus € 379,44. In verband met het inkomen uit arbeid van Debby ter hoogte van € 450 wordt € 70,56 in mindering gebracht op de maandelijkse partnertoeslag.
5. In verband met het overlijden op 1 december eindigt ingaande 2 december de AOW-uitkering van Henri en ook de toeslag die hij voor Debby genoot.
6. Debby heeft over de periode 2 december tot en met 1 januari recht op een maand uitkering, waarop geen heffingen van toepassing zijn. Zij ontvangt de volledige bruto uitkering.
7. Debby heeft geen recht op een Anw-uitkering, omdat ze niet aan de voorwaarden voldoet. Ze draagt geen zorg voor een kind onder de 18 jaar (of is zwanger) en is niet minstens 45% arbeidsongeschikt.

Opgave 18.9

1. Recht op een Anw-nabestaandenuitkering is aanwezig als de nabestaande:
   - een kind onder de 18 jaar in het huishouden heeft (of zwanger is); of
   - voor ten minste 45% arbeidsongeschikt is.
2. Janny heeft twee kinderen onder de 18 jaar en heeft dus recht op Anw. Haar nabestaandenuitkering bedraagt 70% van het netto referentieminimummaandloon. (Daarnaast heeft zij recht op extra kindgebonden budget, de zogenoemde alleenstaande-ouderkop.)
3. Een wezenuitkering op grond van de Anw is bedoeld voor kinderen van wie beide ouders overleden zijn. Dat is hier niet aan de orde.
4. Als Esther, het jongste kind, 18 jaar geworden is, zijn er geen kinderen meer onder de 18 jaar en vervalt het recht op een nabestaandenuitkering (en op het kindgebonden budget). Janny voldoet dan namelijk niet meer aan de voorwaarden voor een Anw-uitkering.
5. Zowel voor Sander als voor Esther is er recht op kinderbijslag.
6. Sander is 14 jaar: kwartaalbedrag AKW is € 421,53 (2026). Esther is 10 jaar: kwartaalbedrag AKW is € 358,30 (2026).
7. Kinderen mogen onbeperkt bijverdienen. Het recht op AKW komt niet in gevaar door bijverdiensten, ongeacht hoe oud het kind is of hoe hoog de bijverdiensten zijn.

Opgave 18.10

1. Nee, de aanvraag voor een AOW-uitkering had bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) moeten plaatsvinden.
2. Recht op een AOW-uitkering bestaat met ingang van de dag waarop Piet de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt, dus 67 jaar wordt. De ingangsdatum is 25 maart 2026.
3. Op 1 juli 2026 is Piet niet meer verzekerd voor de werknemersverzekeringen. De verzekeringsplicht hiervoor is geëindigd toen hij AOW-gerechtigd werd.
4. Een IOAW-uitkering is niet bestemd voor personen in de AOW-gerechtigde leeftijd. Als men door niet-verzekerde jaren een dusdanig lage AOW-uitkering ontvangt dat het inkomen beneden het sociaal minimum komt, bestaat er mogelijk recht op een AIO-uitkering op grond van de Participatiewet (Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen). Deze uitkering wordt verstrekt door de Gemeentelijke Sociale Dienst, maar uitgekeerd door tussenkomst van de SVB.

Opgave 18.11

1. Door de Sociale Verzekeringsbank (SVB).
2. De AOW-uitkering gaat in op de dag waarop Jan de AOW-leeftijd bereikt, dus 15 mei 2026.
3. Jan heeft 10 jaar in het buitenland gewoond en is niet aan de loonheffing onderworpen geweest. Hij krijgt op grond hiervan een korting op zijn AOW-uitkering van 10 x 2% = 20%.

© Convoy Uitgevers

Opgave 18.12

Uitkering	**Ja**	**Nee**
Ziektewet	x (maximaal 6 weken)	
WIA		x
Anw		x
AOW	x	

Opgave 18.13

1. De AOW-uitkering gaat in op 15 februari 2026. De eerste AOW-dag is de dag van het bereiken van de AOW-leeftijd (67 jaar in 2026).
2. Nee, er vindt geen korting plaats omdat Frans tijdens de 2 jaar van zijn wereldreis niet in het buitenland heeft gewoond, maar hij in Nederland woonachtig is gebleven.
3. De AOW-uitkering eindigt op de dag na het overlijden, dus op 29 december 2026.

Opgave 18.14

1. Als hij kinderen onder de 18 jaar heeft die inwonend zijn (tot zijn huishouden behoren).
2. Nee, de Anw kent alleen een wezenuitkering voor kinderen die geen ouders meer hebben (volledige wezen).

Opgave 18.15

1. Het recht op een AOW-uitkering gaat in op de dag waarop Johan de leeftijd van 67 jaar bereikt, dus op 10 januari 2026. Zie art. 7 AOW, art. 7a AOW en art. 16 lid 1 AOW. Johan moet hiervoor een aanvraag indienen bij de SVB.
2. Johan heeft 10 jaar geen AOW-rechten opgebouwd wegens verblijf elders. In totaal resteren 40 verzekerde jaren.
3. Johan is gedurende 10 jaar niet verzekerd geweest en heeft dus een korting op de AOW-opbouw van 10 x 2% = 20%. Op basis van zijn 40 verzekerde jaren heeft Johan recht op een AOW-uitkering van 80% van wat gebruikelijk is. Zie art. 13 lid 1 AOW.
4. Johan had zich binnen 1 jaar na het einde van de verplichte verzekering bij de SVB kunnen melden voor een vrijwillige verzekering (dus vóór 1 januari 2002). Zie art. 35 en 36 AOW.
5. Deze mogelijkheid is er voor Johan niet, omdat hij vóór 2001 verplicht verzekerd was voor de AOW. Alleen degene die voorheen nooit verplicht verzekerd was, kan ontbrekende jaren inkopen over de achterliggende periode zonder verzekering. Zie art. 38 AOW.

Opgave 18.16

1. Aan alle voorwaarden van art. 4 Anw (pseudo-weduwe) wordt voldaan:
   - Het huwelijk tussen Elly en Freek is anders dan door de dood ontbonden (lid 1 letter a).
   - Freek was voor zijn overlijden verplicht aan Elly levensonderhoud te verschaffen (lid 1 letter b).
   - Als Freek op 1 januari 2019 zou zijn overleden zou Elly ook recht gehad hebben op Anw, omdat ze aan de voorwaarden voldeed (lid 1 letter c). Ze is voor ten minste 45-55% arbeidsongeschikt (art. 14 lid 1 letter b Anw).

   Een andere voorwaarde voor het recht op Anw is dat de overledene (dus niet de nabestaande) verzekerd was. Freek was verzekerd op grond van art. 13 lid 1 letter a Anw.
   De conclusie kan dan ook zijn dat Elly met ingang van 1 juli 2026 recht heeft op een overlijdensuitkering wegens het overlijden van haar ex-echtgenoot. Zie art. 14 lid 2 Anw.
2. Op grond van art. 1 letter d Anw en art. 3 lid 1 letter a wordt een geregistreerd partner gelijkgesteld met een echtgenoot, zodat ook Martha als nabestaande te beschouwen is. Freek was wel verzekerd voor de Anw, maar Martha voldoet niet aan één van de voorwaarden genoemd in art. 14 lid 1 Anw. Ze heeft dus geen recht een Anw-uitkering.

© Convoy Uitgevers

3. Elly ontvangt 70% van het netto referentieminimummaandloon. Hoe dit bedrag tot stand komt, is geregeld in art. 17 Anw. Een definitie van het bruto referentieminimummaandloon en het netto referentieminimummaandloon is bovendien te vinden in art. 2 Anw. Daarnaast ontvangt ze een netto vakantie-uitkering die overeenkomt met 70% van de netto minimum-vakantiebijslag per maand. Zie art. 30 en 31 lid 1 Anw. (Het over de laatste 12 maanden opgebouwde bedrag aan vakantiebijslag wordt in mei uitbetaald. Zie art. 50 Anw.)
4. Op grond van art. 16 lid 1 letter b en lid 2 Anw eindigt de Anw-uitkering van Elly op 1 september 2026.
5. Omdat de samenleving tussen Elly en Theo binnen 6 maanden na 1 september wordt beëindigd, krijgt zij opnieuw recht op de Anw-uitkering. Zie art. 16 lid 3 Anw.

Opgave 18.17

1. Zij heeft recht op AOW met ingang van 5 april 2026 de (AOW-leeftijd is 67 jaar in 2026). Art. 7, 7a en 16 AOW.
2. De AOW-uitkering wordt gekort met 20 x 2% = 40% wegens niet-AOW-verzekerde jaren.
3. Nee, Remco heeft geen kinderen jonger dan 18 jaar die tot zijn huishouden behoren en is niet arbeidsongeschikt. Art. 14 Anw.

Opgave 18.18

1. Als men samenwoont met een broer of zus (tweedegraads bloedverwant), geldt dit als 'ongehuwd samenwonen'. Art. 1 lid 3 letter a AOW. Als Stanley per maand een bedrag van € 1.050 verdient, telt de eerste € 344,16 (januari 2026) niet mee. Ook is een derde deel van (€ 1.050 -/- € 344,16 =) € 705,84 vrijgesteld, wat uitkomt op een bedrag van € 235,28. In totaal is dan (€ 344,16 + € 235,28 =) € 579,44 vrijgesteld. Van de partnertoeslag wordt dus (€ 1.050 -/- € 579,44 =) € 470,56 ingehouden. Hij ontvangt een partnertoeslag van € 1.122,12 (bedrag 2026 volledige partnertoeslag) -/- € 470,56 = € 651,56. Zie art. 8, 10 en 11 AOW.
2. Ja, Harold heeft dan nog slechts recht op partnertoeslag van € 1.122,12 -/- € 1.050 = € 72,12. Een WW-uitkering is geen inkomen uit arbeid, daarom wordt de uitkering volledig gekort op de partnertoeslag. Bij de volgende inkomens wordt het bedrag geheel op de partnertoeslag geheel in mindering gebracht:
   - een uitkering van de ZW, WW, WIA, of WAO;
   - een RVU-uitkering.

   Zie art. 8, 10 en 11 AOW.
3. Harold kan met behoud van zijn AOW-uitkering in het buitenland gaan wonen. De partnertoeslagregeling blijft ook behouden. De AOW en de partnertoeslagregeling blijven namelijk behouden als zij gaan wonen in:
   - een land van de EU/EER;
   - Aruba, Curaçao, Sint Maarten of Bonaire, Sint Eustatius en Saba;
   - een land waarmee Nederland een verdrag inzake sociale zekerheid heeft gesloten.

   Zie art. 8a AOW.
4. Door de emigratie is Stanley niet meer verzekerd voor de AOW. Als Stanley de AOW-leeftijd bereikt, wordt per onverzekerd jaar een korting van 2% toegepast op zijn AOW-uitkering. Stanley heeft ook de mogelijkheid een vrijwillige verzekering voor de AOW af te sluiten met de SVB. De voorwaarden zijn:
   - Stanley moet 17 jaar of ouder zijn (ofwel 50 jaar vóór de pensioenleeftijd).
   - Voorafgaand aan de vrijwillige verzekering moet Stanley minstens 1 jaar onafgebroken verplicht verzekerd zijn geweest voor de AOW.
   - Stanley moet zich uiterlijk binnen 12 maanden na het einde van de verplichte verzekering aanmelden bij de SVB.

   Zie art. 35 en 36 AOW.

© Convoy Uitgevers

Opgave 18.19

1. Nee, Ruud heeft geen kinderen jonger dan 18 jaar die tot zijn huishouden behoren en is niet arbeidsongeschikt. Zie art. 14 Anw.
2. Nee, het ontvangen loon heeft geen effect op de hoogte van de AOW-uitkering. Het verzekerd zijn voor en de opbouw van de AOW is alleen afhankelijk van het ingezetenschap van Nederland.
3. De AOW-uitkering wordt met 9 x 2% = 18% gekort wegens 9 jaar wonen in het buitenland gedurende de periode van 50 jaar vóór de AOW-leeftijd.
4. Frans had uiterlijk 1 jaar na zijn vertrek naar het buitenland een vrijwillige AOW-verzekering kunnen afsluiten bij de SVB.
5. Nee, Frans was – voor vertrek – al eerder verplicht AOW-verzekerd.

Opgave 18.20

1. De AOW-uitkering gaat in op 15 juli 2026, als Frans Janssen 67 jaar wordt. Art. 7a AOW.
2. Ja, er is recht op een overlijdensuitkering omdat er een nabestaande/echtgenote is.
3. De overlijdensuitkering is eenmalig het bedrag van 1 maand bruto AOW-pensioen, dus van 29 december tot en met 28 januari. De uitkering komt toe aan de echtgenote van Frans.
4. Dit is geregeld in art. 18 AOW.

© Convoy Uitgevers